

LEADER werkt!

Na tien jaar ervaring durven we het gerust te beweren: LEADER werkt. Verschillende evaluaties van de huidige en vorige periode laten zien dat er heel veel concrete projecten gerealiseerd zijn, waarbij het LEADER-geld leidde tot de inzet van een bredere financiering. Daarmee is werkgelegenheid ontstaan, de leefbaarheid verhoogd, en ook recreatie en landschap hebben er baat bij gehad. Maar het mooiste van LEADER – en daar zijn eigenlijk alle betrokkenen het wel over eens – is de bottom-upaanpak. De werkwijze met Plaatselijke Groepen levert duidelijk betere, breder gedragen projecten op, én het zorgt voor saamhorigheid en gemeenschapszin.

Marieke Koot, die vanuit het Netwerk Platteland LEADER-gebieden ondersteunt, merkt dat de Europese Unie die meerwaarde erkent. “Ze willen de aanpak met Plaatselijke Groepen zelfs gaan verbreden, ook naar de stad. Maar nog interessanter: zij willen echt eigen verantwoordelijkheid geven aan de groepen. Dat vraagt overigens om een actieve houding van die groepen. Niet alleen subsidies verdelen, maar vooral bruggen bouwen en verbinden. Bij de overheden zie ik nog wel de grote uitdaging om die verantwoordelijkheid ook daadwerkelijk bij de regio neer te leggen.”

Twee voorbeelden van succesvolle LEADER-projecten.

Kersen als bindmiddel

“In de Kromme Rijn is het versterken van onze streekidentiteit een speerpunt”, vertelt Maïke van der Maat, LEADER-coördinator in het gebied. “En kersen zijn een belangrijk thema in onze streek. Op zoek naar een samenwerkingspartner kwamen we terecht in Nordburgenland, een LEADER-regio in Oostenrijk die zich sterk profileert met zijn kersen. Zij zijn goed in de promotie van hun regio via de kers, en ze verwerken die in allerlei producten. Andersom waren zij verrast door de teelttechnische kennis in onze streek.”

Zo ontstonden vier uitwisselingsmomenten, twee bezoeken van de Oostenrijkers aan de Kromme Rijn, en twee de andere kant op. “Eind november is het laatste bezoek”, vertelt Van der Maat. “Nadat afgelopen voorjaar de vijf burgemeesters van de Nordburger dorpen ons bezochten, ben ik trots dat nu bij onze delegatie richting Oostenrijk ook een burgemeester en een wethouder meegaan. Daarmee heb ik goede hoop dat de streekpromotie voortaan op nog meer bestuurlijk draagvlak kan rekenen.”

Van der Maat is ervan overtuigd dat dit LEADER-project een positief effect heeft. “Er werd al jaren gepraat over samenwerking rond kersenpromotie, maar het kwam er maar niet van. Dat we nu goede voorbeelden hebben gezien, en samen op pad zijn geweest, heeft ervoor gezorgd dat er nauwere banden zijn ontstaan. Meer telers sloten zich aan bij het kersenfestival, we hebben de ‘kersenproms’ ontwikkeld met plaatselijke

fanfares in de kersenboomgaard. Een ander effect, geïnspireerd door de Oostenrijkse kok die afgelopen voorjaar meekwam, is dat de horeca plannen heeft om meer met kersen te gaan doen. Zo kunnen telers ook hun tweede- en derdekeuskersen beter verwaarden.” Ook voor Nordburgenland levert het genoeg op, denkt Van der Maat. “Teelttechnische kennis natuurlijk, maar ook zijn zij geïn-

spireerd door onze ‘kersiviteiten’, zoals ons kersenfestival en de publiciteit rondom ons eerste mandje kersen. En tijdens komend bezoek aan Oostenrijk vertellen de mensen van onze hoogstambrigade hoe vrijwilligers helpen bij het onderhoud van de kersenbomen. Dat zou bij hen ook heel goed kunnen werken!”

De Oostenrijkse kersenregio Nordburgenland is sterk in de promotie van de kers, en wisselde dit graag uit met de Kromme Rijn, die vooroploopt qua teelttechnische kennis. Foto Matthé de Klein

Limes en LEADER

De oude grens van het Romeinse Rijk, de Limes, loopt dwars door ons land, van oost naar west. LEADER-gebieden langs deze grens vonden elkaar rond dit thema, zo vertelt Maarten Scherrenburg, projectcoördinator en secretaris van de samenwerkende Plaatselijke Groepen. “Het begon met een eerste LEADER-project, een Romeinse wachttoren bij het Fort bij Vechten. Maar inmiddels werken er vijf LEADER-gebieden samen, op basis van wat we onze ‘Limissie’ noemen.”

Projecten zijn onder andere de Mobilimes, een mobiel informatiecentrum over de Limes, die sinds de oplevering afgelopen zomer al op tien plekken heeft gestaan bij scholen of evenementen. Ook is er een eigen Limes-wiki opgezet, die door iedereen gevuld kan worden. Deze kan zelfstandig blijven bestaan en blijft geüpdated worden, ook als de projecten zijn afgelopen. Scherrenburg: “Ook organiseren we in elk LEADER-gebied een LUIM, een ‘Limes Uitwisseling- en Inspiratie Moment’, om

ondernemers met elkaar in contact brengen en uit te dagen samenwerking te zoeken. Als afsluiting hopen we zelfs een internationale LUIM te houden, met ook Engelse en Duitse deelnemers langs de Limes.” Ten slotte is er het project ‘Limes stap-voor-stap’. “Echt een doorlopende wandelroute ontwikkelen is iets te hoog gegrepen qua budget. Maar we hebben wel kunnen inventariseren wat er al is, welke bestaande routes aan elkaar geknoopt kunnen worden en hoe de streken daar hun voordeel mee kunnen doen.” In de loop van de jaren heeft Scherrenburg dus met veel LEADER-groepen

“Ook organiseren we in elk LEADER-gebied een LUIM, een ‘Limes Uitwisseling- en Inspiratie Moment’, om ondernemers met elkaar in contact brengen en uit te dagen samenwerking te zoeken.

samengewerkt. Het valt hem vooral op dat het succes van een groep sterk samenhangt met de LEADER-coördinator. “Volgens mij moet dat iemand uit de streek zijn, liefst ook onafhankelijk. Maar in elk geval moet het iemand zijn die mensen enthousiast kan krijgen, vrijwilligers kan werven en vasthouden. Een verbinder dus!”

Marjel Neeffes

Leden van Plaatselijke Groepen, LEADER-coördinatoren, Romeinse reenactors (Romeinen) en bestuurders van stichting Werk aan de Linie onderschrijven de gezamenlijke Limissie, hier bij de replica van de Romeinse wachttorens bij Fort bij Vechten. Foto: Wim van Est

Wat is LEADER?

LEADER staat, sinds 1990, voor *Liaison Entre Actions de Développement de l'Economie Rurale*, een EU-financieringsbudget voor plattelandontwikkeling. In LEADER-gebieden, plattelandsgebieden die door de provincies worden aangewezen, denken bewoners mee over de ontwikkeling van hun gebied. De Plaatselijke Groep (PG), een samenwerkingsverband van burgers, overheden en maatschappelijke organisaties, schrijft een eigen ontwikkelingsvisie voor een gebied en verdeelt het beschikbare budget over de projectvoorstellen. Daarbij geldt een eis van 50% cofinanciering door gemeente of provincie. In de nieuwe financieringsperiode noemt de EU deze aanpak *Community Led Local Development* (CLLD).